

Foto: archív Priatelov Zeme - SPZ, 2008

Jedna z mnohých čiernych skládok na prítokoch Ružín

A na záver...

Každú čiernu skládku, ktorej pôvodcu sa nepodari zistiť, musí odstrániť obec / mesto. Odstraňovanie čiernych skládok je hrazené z miestneho poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady, ktorý platíme všetci. Čím viac obec / mesto za to zaplatí, tým vyššie budú miestne poplatky za odpad. Nemale sumy môžu byť pritom použité na rozvojové a zveľaďovacie projekty. Nebuďme preto ľahostajní a prevezmeme svoj diel zodpovednosti a začnime to meniť. Upozorníme svojich susedov a známych na ich prípadné nezákonne konanie.

Ak kdekoľvek nájdete nelegálnu skládku odpadov, nahláste to na príslušný okresný úrad, odbor životného prostredia. Je potrebné zaslať tento podnet listom. V podnete sa uvádza miesto výskytu nelegálnej skládky odpadov, druh a odhadovaný objem alebo hmotnosť odpadov, miesto a čas nálezu. Vhodnou prílohou je fotodokumentácia.

Autor fotografie: Jozef Kojčeky, rok 2006, <http://picasaweb.google.sk/priehrada>

**Priatelja
Zeme
SPZ**

Priatelja Zeme - SPZ

poštová adresa:
P.O.BOX H-39, 040 01 Košice
mobil: 0903 77 23 23
e-mail: spz@priateljazeme.sk
www.priateljazeme.sk/spz
číslo účtu: 4350054728/3100

Kontakt:

✉ OÚ Spišská Nová Ves
Odbor starostlivosti o životné prostredie
Štefánikovo námestie 5
052 01 Spišská Nová Ves

Vzorový podnet pre oznámenie
čiernej skládky nájdete na
www.priateljazeme.sk/spz/cierne-skladky

RUŽÍNSKA PRIEHRADA VOLÁ O POMOC

Naplavený odpad na brehoch znečistených tokov

Tento leták bol vydaný
vďaka finančnej podpore
Konta Orange a Nadácie Ekopolis.

konto **orange**

ekoPolis
nadácia

♻️ Vytlačené na 100% recyklovanom papieri.
Vydali Priatelja Zeme - SPZ v novembri 2008.
Aktualizované v r. 2019.

*"Robíme toho toľko,
aby sme pripravili naše
deti na budúcnosť,
ale robíme dosť aj pre
to, aby sme pripravili
budúcnosť pre
naše deti?"*

Lary Chalfan,
výkonný riaditeľ
Zero Waste Alliance

**Priatelja
Zeme
SPZ**

Ružínska priehrada je unikát...

Ešte prednedávnom bola táto priehrada považovaná za jednu z najkrajších priehrad v strednej Európe. Unikátnosť spočívala v jej umiestnení v nádhernej prírode Slovenského Rudohoria. To sa však zmenilo. Už niekoľko rokov je krása priehrady znehodnotená znečistením odpadmi. Unikátna krása bola vystriedaná unikátnym znečistením, ktoré nemá obdobu nikde na Slovensku.

Znečistené sú aj prítoky do Ružína. Na brehoch takmer celého toku Hornádu a Hnilca sa nachádzajú čierne skládky s veľkými množstvami odpadov. Tie sú z prevažnej časti pri zvýšení hladín týchto riek splavované do priehrady. Časť z nich zostáva ako „ozdoba“ krov a stromov na brehoch. A tento stav sa neustále opakuje.

Prečo k tomu dochádza?

Príčin je viac. Druhy odpadov, ktoré sa nachádzajú vyhodene v priehrade a na brehoch naznačujú, že jedným z pôvodcov sú aj domácnosti a menšie firmy.

Čím to teda je, že sa toľko odpadu nachádza na nelegálnych skládkach odpadov?

1. Nezodpovednosť a ľahostajnosť jednotlivcov voči životnému prostrediu.
2. Nedostatočná a v niektorých prípadoch dokonca neexistujúca kontrola protizákonného konania.
3. Nesprávne zvolený systém odpadového hospodárstva vzhľadom na podmienky prostredia.
4. Slabá informovanosť pôvodcov odpadu.

Každý z nás môže pomôcť

Pri vytváraní odpadu ako aj pri narábaní s ním by sme sa mali zamyslieť, aký vplyv bude mať naše počínanie na životné prostredie, naše zdravie a v konečnom dôsledku i našu peňaženku. Tu sú niektoré príklady, ako sa dá jednoduchými krôčikmi chrániť naše životné prostredie, ale aj náš rodinný rozpočet:

Minimalizujeme vznik odpadu.

Nezabúdajme, že najlepší odpad je ten, ktorý vôbec nevznikne. Priemerná domácnosť „vyhodí“ do smetného koša 10-50 % z ceny potravín v podobe obalov.

- Kupujeme len výrobky, ktoré skutočne potrebujeme, a ktoré sú trvanlivé a dajú sa opraviť.
- Vyhýbajme sa jednorazovým obalom, viacnásobným obalom (2 a viac obalov na jednom výrobku) a zbytočným obalom (chlieb, ovocie a zelenina...).
- Pri nákupoch odmietajme rozdávané plastové tašky, vrecúška a používajme radšej vlastnú trvácnu tašku.

Opätovne používame.

- Uprednostňujeme nápoje balené vo vratných obaloch, ktoré môžeme vrátiť do obchodu.
- Pokazené alebo poškodené veci (nábytok, elektroniku, šatstvo) skúsme prednostne opraviť, až potom rozmýšľajme nad ich vyhodnením.
- Ak už niektoré veci nepotrebujeme, odovzdajme / predajme ich prednostne na ďalšie využitie (známy, second hand, bazár, detský domov, charita...).
- Používajme nabíjateľné batérie.

Separujeme odpad. Až 80 % odpadu je možné recyklovať. Recyklácia však nie je možná bez predošlého dôsledného vyseparovania jednotlivých zložiek odpadu pri zdroji jeho vzniku (v domácnostiach, škole, v práci...). Chce to len trochu ochoty a času a stane sa to každodennou rutinou.

- Zistíte si na obecnom / mestskom úrade, aké odpady sa vo vašej obci / meste separujú a akým spôsobom.
- Separujte všetky zložky, ktoré sa vo vašej obci / meste dajú separovať.
- Dodržujte kalendár vývozu vytriedených zložiek odpadu.

- Dbajte na to, aby ste separovali správne. Nedodržanie podmienok triedenia (znečistený materiál, odpad, ktorý tam nepatrí...) môže znehodnotiť vyseparovaný odpad.
- Pokiaľ máte v obci zriadený zberný dvor, využívajte ho na ukladanie odpadov, ktoré sa v ňom zbierajú.

Kompostujeme bioodpad.

Bioodpad zo zelene a záhrad (tzv. zelený odpad) sa nesmie zneškodňovať. Nesmieme ho ukladať do kontajnerov a nádob, odkiaľ putujú na skládky odpadov. Tieto odpady sa nesmú ani spaľovať a vyhadzovať na verejné a súkromne pozemky. Jednou z najlepších možností ako zhodnotiť zelený odpad (ale aj bioodpad z kuchyne a chovu zvierat...) je kompostovanie. Kompostovaním ľahko vyrobíme kompost - kvalitné organické hnojivo pre našu záhradu.

Zapájame sa do zberov organizovaných obcou

- Odpady, ktoré sa neseperujú vo vašej obci, ukladajme iba do nádob a kontajnerov, ktoré sú na to určené.
- Zapájame sa do kampaňovitých, vopred vyhlásených zberov veľkoobjemového odpadu, drobného stavebného odpadu a odpadu s obsahom nebezpečných látok (nebezpečných odpadov).

Podľa zákona o odpadoch sa zakazuje:

- uložiť alebo ponechať odpad na inom mieste ako na mieste na to určenom, t. z. zakladanie „nelegálnych skládok“
- spaľovanie odpadu v domácnosti, v záhrade a iných súkromných pozemkoch a verejných priestranstvách
- odpad vypúšťať a vhadzovať do vodného toku

Tieto zákazy platia pre všetkých pôvodcov a držiteľov odpadu - obyvateľov, fyzické osoby - podnikateľov, právnické osoby, samosprávu...

Za porušenie týchto zákazov je možné uložiť pokutu fyzickej osobe do výšky 1500 EUR, právnickej osobe alebo fyzickej osobe – podnikateľovi vo výške od 4000 do 350000 EUR.

Foto: archív Práteleľov Zeme - SPZ, rok 2018

